

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2019 m. birželio 7 d.
(OR. en)

9879/19

SOC 407
EMPL 304
ECOFIN 538
EDUC 256

PRANEŠIMAS

nuo:	Užimtumo ir Socialinės apsaugos komitetų
kam:	Nuolatinių atstovų komitetui / Tarybai
Dalykas:	Europos semestras. Horizontalusis pranešimas dėl konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų aspektų, susijusių su užimtumu ir socialine politika <i>Politiniai debatai</i>

Delegacijoms priede pateikiamas Užimtumo ir Socialinės apsaugos komitetų parengtas horizontalusis informacinis pranešimas, skirtas politiniams debatams.

**2019 m. konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų (KŠSR) rinkinys, pagrindinės išvados
dėl 2018–2019 m. daugiašalės priežiūros ir dešimties strategijos „Europa 2020“ įgyvendinimo
metų įvertinimas**

1 skyrius. Komisijos pateikti 2019 m. pasiūlymai dėl KŠSR

Tikimasi, kad Europos ekonomika šiais ir kitais metais ir toliau augs, nors ir lėtesniu tempu. Privačiosios investicijos vėl pasiekė prieš krizę buvusį lygį ir turėtų toliau didėti, tačiau lėtesniu tempu, o viešosios investicijos tebėra žemesnio nei prieš krizę buvusio lygio. Užimtumas pasiekė aukščiausią iki šiol užregistruotą lygį, nors tarp šalių pastebima didelių skirtumų. Bendra valdžios sektoriaus skola sumažėjo, tačiau tebėra gerokai didesnė, nei buvo prieš krizę.

Komisija nurodė, kad makroekonominis disbalansas šalinamas, tačiau reikia tolesnių politikos veiksmų. Dideli išorės deficitai pašalinti, tačiau keliose šalyse, nepaisant to, kad pastebimi nedideli koregavimo požymiai, einamosios sąskaitos perteklius tebėra didelis. Komisijos vertinimu, valstybės narės, kurios turi einamosios sąskaitos deficitą arba didelę išorės skolą, turi nuosekliai didinti konkurencingumą, o valstybės narės, kuriose susidaręs didelis einamosios sąskaitos perteklius, turėtų stiprinti darbo užmokesčio augimui ir investavimui palankias sąlygas.

Praėjus aštuoneriems semestro įgyvendinimo metams reformos vis dar įgyvendinamos netolygiai. Komisija nurodė, kad daugiau kaip du trečdaliai iki 2018 m. paskelbtų KŠSR įgyvendintos padarius bent „tam tikrą pažangą“. Metinė pažanga įgyvendinant 2018 m. KŠSR yra mažesnė nei ankstesniais metais. Atsižvelgiant į likusius ekonominius bei socialinius iššūkius ir riziką, kad ekonomikos perspektyvos pablogės, itin svarbu ryžtingiau teikti pirmenybę reformoms ir jas įgyvendinti siekiant didinti ES ekonomikų atsparumą, stiprinti tvarų ir subalansuotą ekonomikos augimą, šalinti makroekonominį disbalansą ir užtikrinti nuolatinę ekonominę ir socialinę konvergenciją.

Komisijos 2019 m. pasiūlymuose dėl KŠSR valstybės narės raginamos padidinti ekonomikos augimo potencialą modernizuojant ekonomikas ir toliau didinant atsparumą. Pasiūlymais vėl skatinama užtikrinti vertybių trikampį: i) didinti investicijas, ii) vykdyti veiksmingas reformas, kuriomis būtų skatinamas tvarus ir integracinis augimas, ir iii) vykdyti patikimą fiskalinę politiką. Komisija pabrėžia, kad reikia tiek sparčiau vykdyti reformas, tiek teikti pirmenybę reformoms, kuriomis siekiama užtikrinti tvarų ir integracinį augimą. Šiuo tikslu, be kita ko, reikia didinti inovacijų poveikį bei mastą ir užtikrinti įgūdžių kokybę ir atitiktį darbo rinkos poreikiams. Norint sušvelninti lėtesnio ekonomikos augimo poveikį užimtumui ir nelygybei, itin svarbu puoselėti socialinę įtrauktį, apsaugoti ir skatinti investicijas ir gerinti viešųjų finansų kokybę. Siūlomose KŠSR šiais metais ypač daug dėmesio skiriama palankesnių sąlygų investicijoms sudarymui. Visoms valstybėms narėms buvo pateikti su investicijomis susijusios rekomendacijos projektai. Taryba jau yra pripažinusi, kad norint įgyvendinti ES tikslą sukurti mažo anglies dioksido kiekio technologijų žiedinę ekonomiką investavimas yra itin svarbus¹, ir yra pakartojusi, kad siekiant pašalinti investavimo trukdžius, padidinti augimo potencialą, dar labiau pagerinti institucinę bei verslo aplinką ir padidinti tiek administracinę veiksmingumą, tiek reguliavimo kokybę, pirmenybė turėtų būti teikiama tolesnėms struktūrinėms reformoms².

Viešieji finansai ir apmokestinimas Siūlomose rekomendacijose raginama atkurti fiskalinius rezervus valstybėse narėse, kuriose valstybės skolos lygis yra aukštas, ir padidinti viešąsias investicijas valstybėse narėse, kuriose yra fiskalinio manevravimo galimybių ir laikoma, kad investicijų lygis yra žemas. Dėl visuomenės senėjimo daromo poveikio kyla su tvarumu ir adekvatumu susijusių iššūkių, todėl būtina vykdyti pensijų ir sveikatos priežiūros sistemų reformas, kaip siūloma tam tikroms valstybėms narėms pateiktose KŠSR.

¹ 2019 m. Europos semestras. Metinė augimo apžvalga. Makroekonominės ir fiskalinės gairės valstybėms narėms. ECOFIN tarybos išvados

² Ekonomikos ir finansų reikalų tarybos išvados dėl nuodugnių apžvalgų ir 2018 m. konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų įgyvendinimo.

Darbo rinka, švietimas ir socialinė politika Darbo rinkos sąlygos nuolat gerėja, tačiau vis dar esama didelių skirtumų tarp valstybių, regionų ir gyventojų grupių – kai kuriose valstybėse narėse trūksta darbo jėgos, o kitas vis dar veikia didelis nedarbo lygis. Darbo užmokestis auga skirtingais tempais, o realiojo darbo užmokesčio pokyčiai, kalbant apie visą euro zoną, tebėra nedideli. Siūlomose KŠSR skatinamos tikslinės investicijos, kad būtų didinamas aktyvios darbo rinkos politikos veiksmingumas. Be to, kai kurioms valstybėms narėms rekomenduojama spręsti klausimus, susijusius su didele pagal terminuotas darbo sutartis arba netipinėmis darbo sąlygomis dirbančių darbuotojų dalimi, be kita ko, skatinant perėjimą į darbo vietas, kuriose dirbama pagal neterminuotas darbo sutartis. Išlieka lyčių nelygybė, dažnai dėl to, kad trūksta įperkamų vaikų priežiūros ir ilgalaikės priežiūros paslaugų, kaip pabrėžta keliose rekomendacijose.

Norint padidinti našumą ir ekonomikos augimą būtina investuoti į žmogiškąjį kapitalą. Siūlomose KŠSR skatinama stiprinti daugelio valstybių narių švietimo ir mokymo sistemas, be kita ko, gerinant jų atitiktį darbo rinkos poreikiams, skatinant suaugusiųjų švietimą ir didinant profesinio rengimo ir mokymo pajėgumus. Reikia dėti daugiau pastangų siekiant pagerinti švietimo ir mokymo sistemų kokybę ir įtraukumą.

Skurdas mažėja, tačiau kai kuriose valstybėse narėse jis išlieka didelis, įskaitant dirbančiųjų skurdą. Be to, kai kurios pažeidžiamos grupės, pavyzdžiui, vaikai, neįgalieji ir migrantų kilmės asmenys, nuolat susiduria su iššūkiais. Daugelyje KŠSR siūloma gerinti socialinės apsaugos sistemų, įskaitant minimalių pajamų schemas, aprėptį, adekvatumą ar veiksmingumą ir skatinti suteikti galimybes naudotis kokybiškomis socialinėmis paslaugomis. 2019 m. konkrečioms šalims skirtose rekomendacijose labai akcentuojamos rekomendacijos didinti pensijų sistemų adekvatumą bei tvarumą ir užtikrinti, kad visi galėtų naudotis įperkamos, kokybiškos ir tvarios sveikatos priežiūros paslaugomis.

Investicijos, konkurencingumo politika ir verslo aplinkos gerinimas siekiant užtikrinti didesnę našumą Siūlomose KŠSR daugiau dėmesio skiriama investicijoms, siekiant išskirti didelę makroekonominę grąžą teikiančius investavimo prioritetus, ir atsižvelgiama į regioninius ir teritorinius skirtumus. Jose taip pat nurodomi reguliavimo ir struktūriniai trukdžiai, dėl kurių atsiranda kliūčių ir viešosioms, ir privačiosioms investicijoms, taip pat ilgalaikio bei įtraukaus augimo potencialui. Komisija taip pat skatina galimybes pasinaudoti ES fondais padedant spręsti siūlomose KŠSR nurodyto investicijų poreikių klausimą. Atsižvelgiant į tai, kad siūloma stiprinti Europos semestro ir 2021 m.–2027 m. ES finansavimo politinę sąsają, itin svarbu vykdyti kito laikotarpio sanglaudos fondų programavimą. Dialogas su nacionalinėmis institucijomis prasidėjo tik neseniai, ir Komisija pabrėžia, kad siūlomos KŠSR sudaro analitinį pagrindą, kuriuo remiantis galima vykdyti ES fondų programavimą.

Kiti Komisijos nurodyti struktūrinių reformų prioritetai, be kita ko, yra finansinio stabilumo didinimas ir neveiksnių paskolų kiekio mažinimas, su būsto pasiūla susijusių kliūčių šalinimas, konkretiems sektoriams skirto reglamentavimo problemų sprendimas ir administracinės naštos mažinimas.

Taryba paragino valstybes nares pasinaudoti palyginti palankiomis ekonominėmis sąlygomis ir sparčiau vykdyti struktūrines reformas siekiant stiprinti tvarų ir subalansuotą ekonomikos augimą, šalinti makroekonominį disbalansą ir užtikrinti tvarią ekonominę ir socialinę konvergenciją.

2 skyrius. Pagrindinės išvados dėl užimtumo ir socialinės politikos. Patirtis, įgyta vykdam daugiašalę valstybių narių politikos reformų priežiūrą

Užimtumas yra kaip niekad didelis ir dabar, nors ir lėčiau, tebeauga, todėl tampa vis svarbiau, kad darbo vietos būtų kokybiškos, už darbą būtų teisingai atlyginama ir jis būtų grindžiamas saugumą užtikrinančiomis bei lanksčiomis sutartimis. Tai itin svarbu siekiant užtikrinti, kad ekonomikos augimo nauda būtų plačiau dalijamasi: nė vienas neturėtų paliktas nuošalyje. Aprėpiant grupes, kurių rezultatai mažesni už vidurkį, ir tas grupes, kurioms labiausiai reikia pagalbos, ir sutelkiant dėmesį į nuolatinės investicijas į švietimą bei įgūdžius būtų sudaryta galimybė daryti tolesnę pažangą siekiant aktyvesnio žmonių dalyvavimo darbo rinkoje bei visuomenės gyvenime ir galimybę prisitaikyti prie kintančio darbo pasaulio, kartu remiant mūsų ekonomikų konkurencingumą.

Nors skurdas ir socialinė atskirtis apskritai akivaizdžiai mažėja, jis ir toliau išlieka daugelyje valstybių narių, regionų ir grupių ir dažnai yra perduodamas iš kartos į kartą. Darbo rinkos ir visuomenės greitai kinta, o globalizacija, skaitmeninė revoliucija, kintantys darbo modeliai ir aplinkos, visuomeniniai bei demografiniai pokyčiai sukuria ir naujų galimybių, ir naujų iššūkių. Įvairių valstybių narių patiriami iššūkiai, pavyzdžiui, nelygybė, ilgalaikis ir jaunimo nedarbas ir teisingumo skirtingoms kartoms užtikrinimas, dažnai yra panašūs, tačiau jų mastas skiriasi.

Šiuo atžvilgiu socialinė apsauga, socialinė įtrauktis, taip pat tvarumas turėtų likti pagrindiniai politikos formavimo visose susijusiose srityse principai. Galimybė naudotis socialine apsauga ir socialinėmis paslaugomis turėtų būti visiems užtikrinta teisė, kartu išsaugant paskatas dirbti tiems, kurie gali tai daryti. Adekvačios ir tvarios pensijų sistemos, įtraukus kokybiškas švietimas, taip pat investicijos į vaikų priežiūros, sveikatos ir ilgalaikės priežiūros sistemas, kuriomis būtų garantuota galimybė laiku gauti kokybiškas ir prieinamas priežiūros paslaugas, yra būtinos, kad būtų užtikrinta visų europiečių gerovė ir būtų sprendžiamos su demografiniu spaudimu susijusios problemos.

Daugiašalė priežiūra, kurią sudaro reformų įgyvendinimo valstybėse narėse padėties tarpusavio vertinimas EPSCO patariamuosiuose komitetuose, yra viena iš pagrindinių Užimtumo komiteto ir Socialinės apsaugos komiteto užduočių, susijusių su Europos semestro procesu. Daugiašalė priežiūra atlieka esminį vaidmenį įgyvendinant Europos semestrą, užtikrinant, kad Tarybos žinių bazė ir pasiektas politinis sutarimas dėl tarpusavyje susijusių uždavinių būtų naudojami vertinant ir remiant valstybių narių reformas.

Įgyvendindami 2018–2019 m. daugiašalės priežiūros ciklą komitetai padarė išvadą, kad valstybės narės toliau deda pastangas vykdyti reformas, tačiau pažanga įgyvendinant 2018 m. konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas įvairiose valstybėse narėse ir politikos srityse skiriasi. Atsižvelgdami į dabartinę ekonominę perspektyvą, komitetai pabrėžia, kad valstybės narės turi skubiai atnaujinti ir suintensyvinti jų reformų pastangas, siekdamos didesnės socialinės konvergencijos ir didesnio ekonominio atsparumo. Reikėtų kiek įmanoma labiau skatinti tarpusavio mokymąsi, kuris savo ruožtu skatina valstybes nares keistis geriausios praktikos pavyzdžiais.

Europos socialinių teisių ramstis šiame kontekste turėtų veikti kaip kelrodis platesnio masto pastangoms įgyvendinti Europos semestrą, siekiant sukurti įtraukesnį ir tvaresnį ekonomikos augimo modelį didinant Europos konkurencingumą ir sudarant geresnes sąlygas Europoje investuoti, kurti darbo vietas ir skatinti socialinę sanglaudą, kartu atsižvelgiant į nacionalinę kompetenciją. Ekonominė ir socialinė pažanga yra tarpusavyje susijusios. Todėl Europos semestro kontekste taikomu holistiniu požiūriu turėtų būti ir toliau grindžiamos pastangos vertinti ir remti valstybių narių reformas ir platesnio jų politikos priemonių derinio struktūra bei kokybė.

3 skyrius. Pažanga siekiant strategijos „Europa 2020“ tikslų

Beveik prieš 10 metų pradėta įgyvendinti strategija „Europa 2020“ pabrėžiamas pažangus, tvarus ir integracinis augimas, kaip būdas stiprinti ES ekonomiką, skatinti darbo vietų kūrimą ir socialinę sanglaudą bei pasirengti ateinančio dešimtmečio iššūkiams. Pagrindiniai tikslai apima penkias sritis: užimtumą, mokslinius tyrimus ir technologinę plėtrą, klimato kaitą ir energetiką, švietimą, taip pat skurdą bei socialinę atskirtį. Dėl kintančių ekonominių sąlygų pastarąjį dešimtmetį rezultatai įgyvendinant šiuos strategijos „Europa 2020“ tikslus buvo netolygūs.

Nuo 2008 m. padaryta didelė pažanga *klimato kaitos ir energetikos* srityje, tačiau dar reikia nuveikti kur kas daugiau: išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažinimo 20 %, palyginti su 1990 m. lygiu, tikslas buvo pasiektas, o ateičiai numatytas platesnio užmojo tikslas. Atotrūkis, susijęs su 20 % atsinaujinančiosios energijos dalimi, nuolat mažėja ir, jei dabartinė tendencija išliks, iki 2020 m. bus panaikintas. 2017 m. atsinaujinančiosios energijos dalis, palyginti su bendru galutiniu energijos suvartojimu, sudarė 17,0% ³– nuo 2008 m. ji didėjo vidutiniškai po 5,5 % per metus. Panaši pažanga padaryta siekiant tikslo energijos vartojimo efektyvumą padidinti 20 %; jei dabartinės tendencijos išliks, šis tikslas turėtų būti pasiektas ne vėliau kaip 2020 m.

³ Naujausi turimi Eurostato duomenys yra 2017 m.

Švietimo srityje taip pat pastebimi teigiami pokyčiai. Remiantis naujausiais duomenimis, 2018 m. buvo viršytas tikslas pasiekti, kad 40 % 30–34 metų amžiaus gyventojų turėtų tretinį išsilavinimą⁴, nors kai kurios valstybės narės vis dar nepasiekė savo nacionalinių tikslų. Nuo 2010 m. 18–24 metų amžiaus iš švietimo ir mokymo sistemos pasitraukusių asmenų dalis nuolat mažėjo ir tik maždaug puse procentinio punkto viršija 10 % tikslą⁵. Vis dėlto atrodo, kad pastaruosius porą metų teigiama tendencija mažėjo ir tikslui pasiekti reikės tam tikrų papildomų politikos priemonių.

Atsižvelgiant į tai, kad pastaraisiais metais padidėjo dalyvavimas darbo rinkoje, o atsigaunant ekonomikai buvo sukurta daug darbo vietų, gali būti pasiektas *užimtumo* lygio tikslas – 75 %, jei išliks teigiama tendencija, stebima nuo antrosios 2013 m. pusės⁶. Iš tiesų, ne viena valstybė narė jau viršijo šį tikslą. Vyresnio amžiaus darbuotojai ir moterys ir toliau didina dalyvavimo darbo rinkoje lygį. Tačiau už šių teigiamų pokyčių tebeslypi vis dar žemas užimtumo lygis, fiksuojamas kai kuriose valstybėse narėse ir tam tikrose gyventojų grupėse; tai reiškia galimybę paspartinti reformas, kuriomis siekiama geresnio darbo rinkų veikimo.

Gerėjant ekonominės veiklos rezultatams ir augant užimtumui padaryta akivaizdi pažanga socialinės padėties srityje. Tačiau lieka neišspręstų uždavinių, susijusių su tikslu panaikinti **skurdo ir socialinės atskirties** riziką 20-čiai mln. žmonių. Pirmaisiais strategijos įgyvendinimo metais, ypač krizės laikotarpiu, žmonių, kuriems kyla rizika, skaičius padidėjo, o po 2012 m. šis skaičius lėtai mažėjo. Nuo 2016 m. pastebima didesnė pažanga – per vienus metus iš skurdo ištraukta daugiau kaip 5 mln. žmonių. Vis dėlto iki 2017 m. pabaigos asmenų, kuriems gresia skurdas, skaičius buvo tik 4,2 mln. mažesnis nei 2008 m. Kaip ir užimtumo tikslo pasiekimas, galutinis šios srities rezultatas priklauso nuo bendros ekonomikos perspektyvos.

Galiausiai mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros srityje Europa ir toliau investuoja pernelyg mažai. Pažanga siekiant *investicijų į mokslinius tyrimus ir technologinę plėtrą* tikslo vidutiniškai buvo teigiama, bet lėtesnė nei buvo galima tikėtis. Remiantis naujausiais duomenimis, šios srities investicijų lygis yra šiek tiek didesnis nei 2 % BVP, bet atotrūkis nuo 3 % tikslo tebėra didelis ir iki 2020 m. nebus panaikintas.

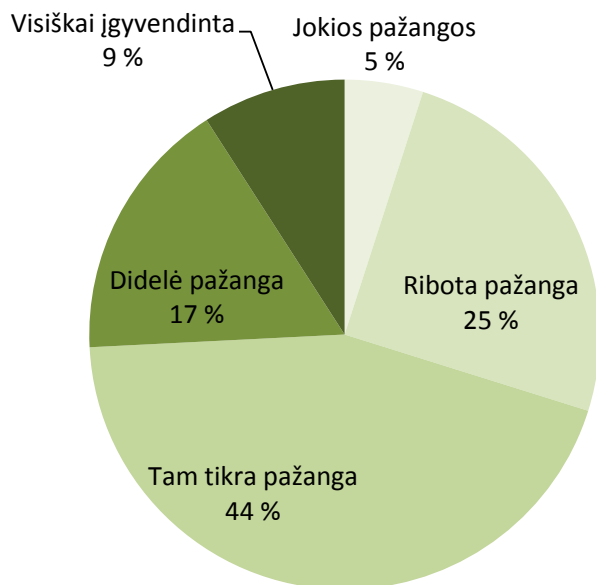
⁴ 2018 m. tikslinė 30–34 metų amžiaus asmenų, turinčių tretinį išsilavinimą, grupė siekė 40,7 %.

⁵ 2018 m. 18–24 metų amžiaus iš švietimo ir mokymo sistemos pasitraukusių asmenų dalis nesikeitė, ji sudarė 10,6 %.

⁶ 2018 m. užimtumo lygis (20–64 m. amžiaus asmenys) pasiekė 73,2 %. Numatoma, kad tolesnis užimtumo augimas bus lėtesnis, nes ekonomikos perspektyvos prastėja.

Priedas. KŠSR įgyvendinimo⁷ ir strategijos „Europa 2020“⁸ vykdymo rezultatų⁸ grafikai

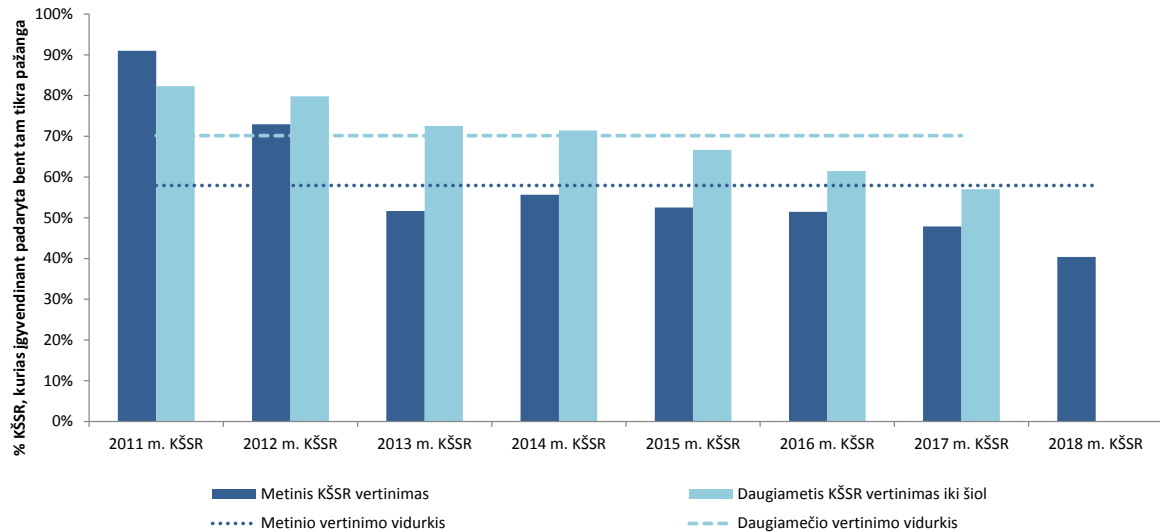
1 pav. Europos Komisijos atliktas 2011–2018 m. KŠSR įgyvendinimo lygio vertinimas

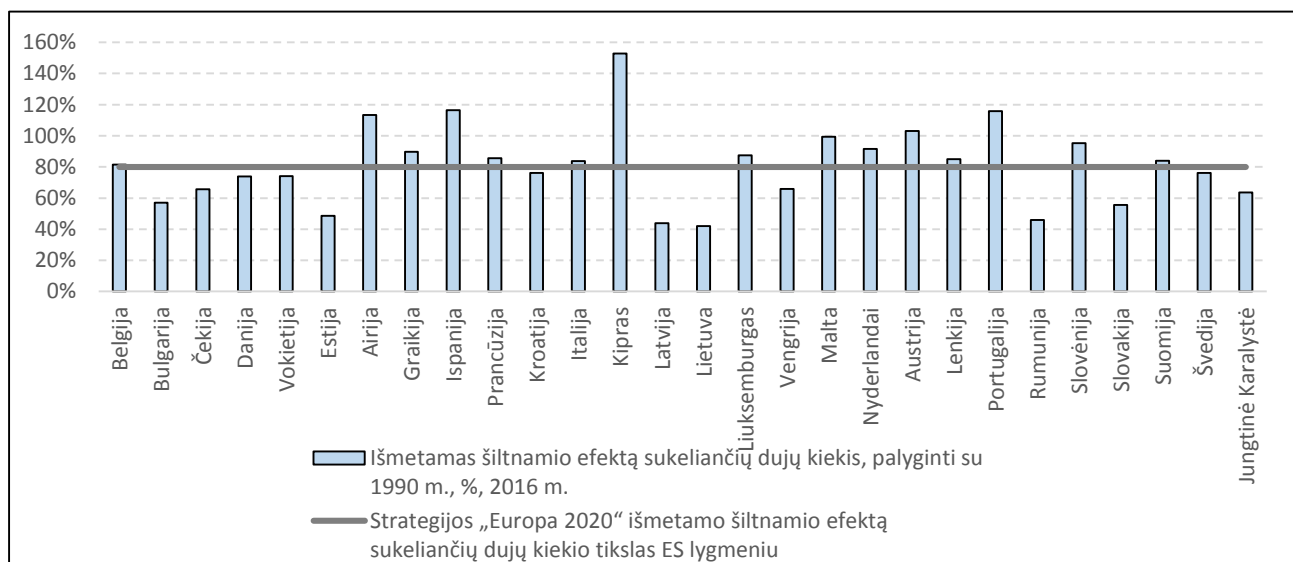
⁷ Šaltinis: Europos Komisija, COM(2019) 500 final. Vedamasis komunikatas. 2019 m. Europos semestro konkrečioms šalims skirtos rekomendacijos.

⁸ Šaltinis: Strategijos „Europa 2020“ remiamieji rodikliai, Eurostatas, 2019 m.

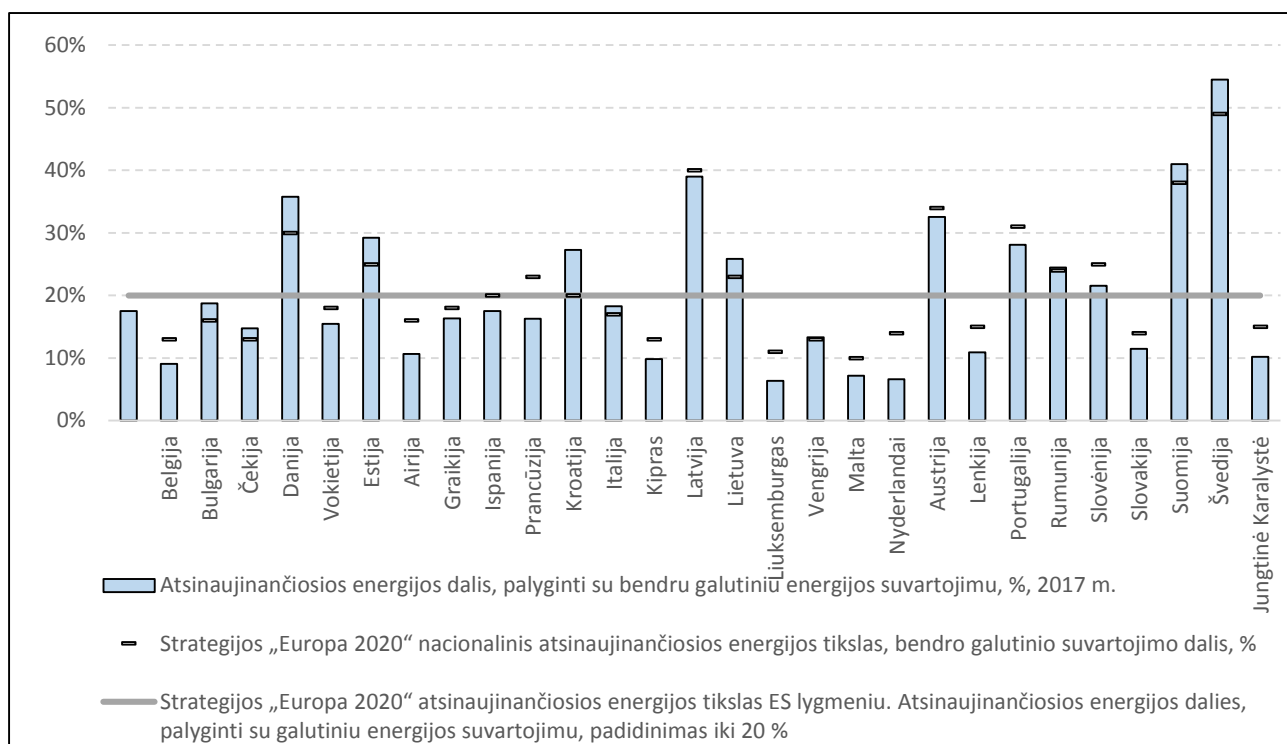
2 pav. Europos Komisijos įvertinimas, kaip įgyvendinamos konkrečioms šalims skirtos rekomendacijos: kiekvienų metų nuo 2011 m. metinis įvertinimas, palyginti su įgyvendinimu iki šiol

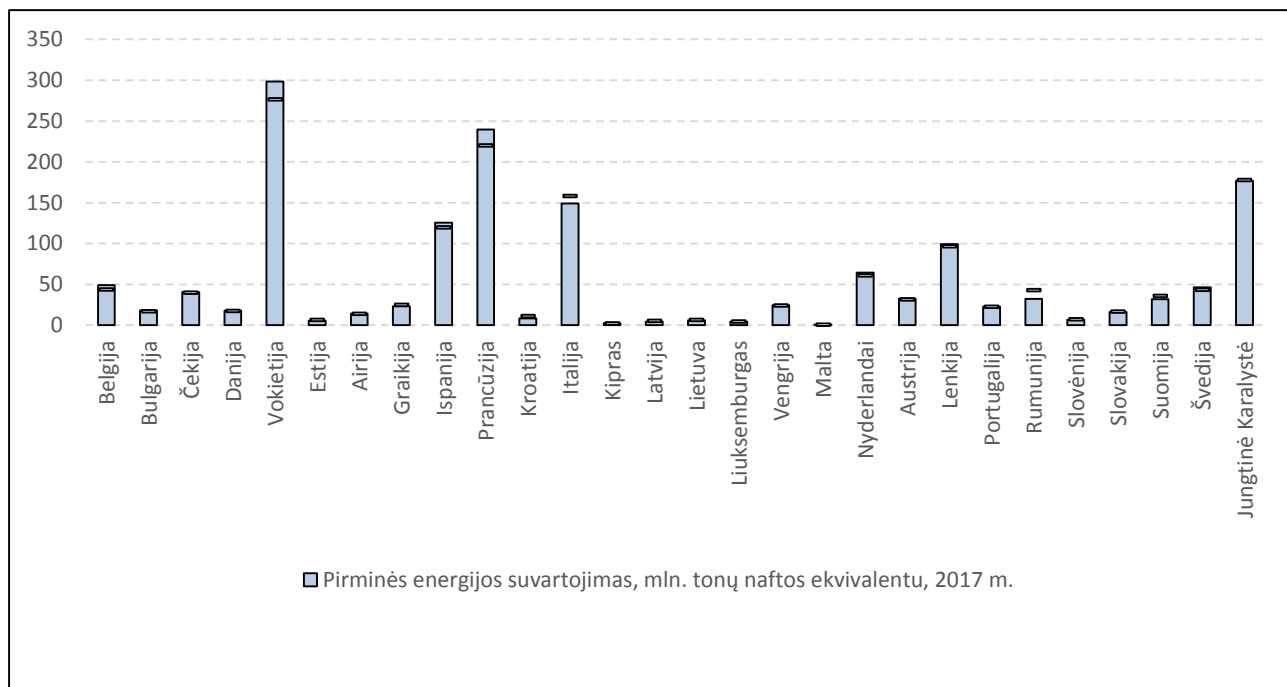
3 pav. Pažanga siekiant strategijos „Europa 2020“ tikslų. Išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis

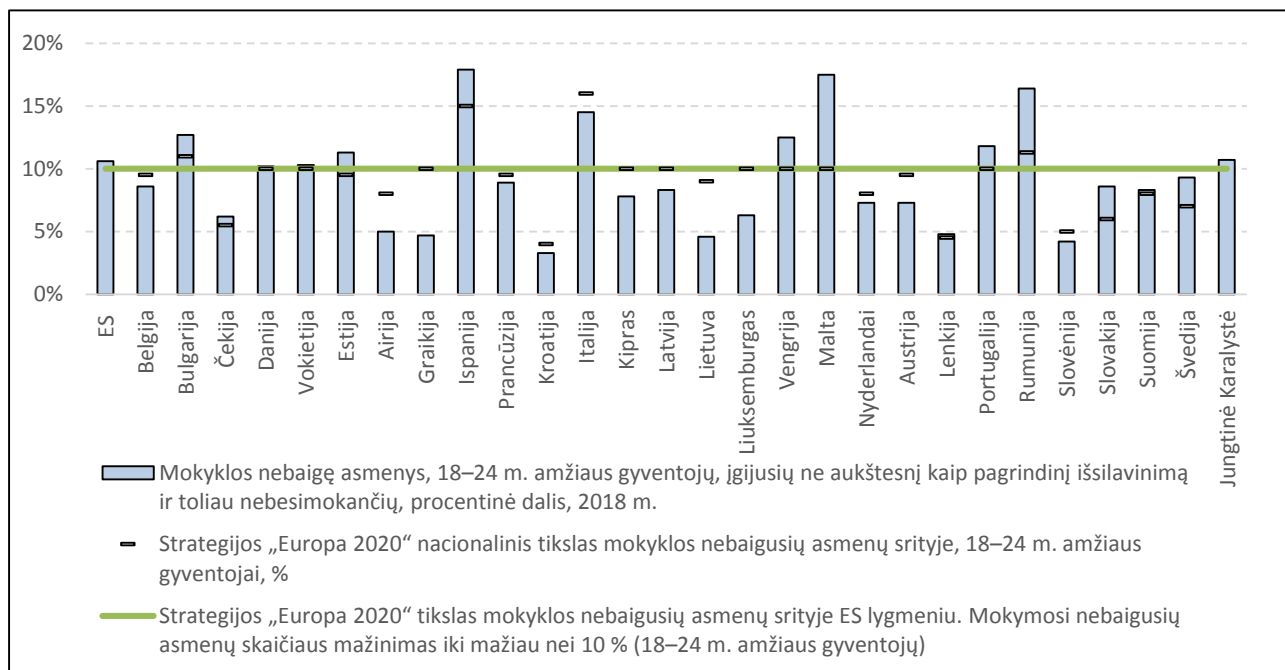
4 pav. Pažanga siekiant strategijos „Europa 2020“ tikslų. Atsinaujinančioji energija

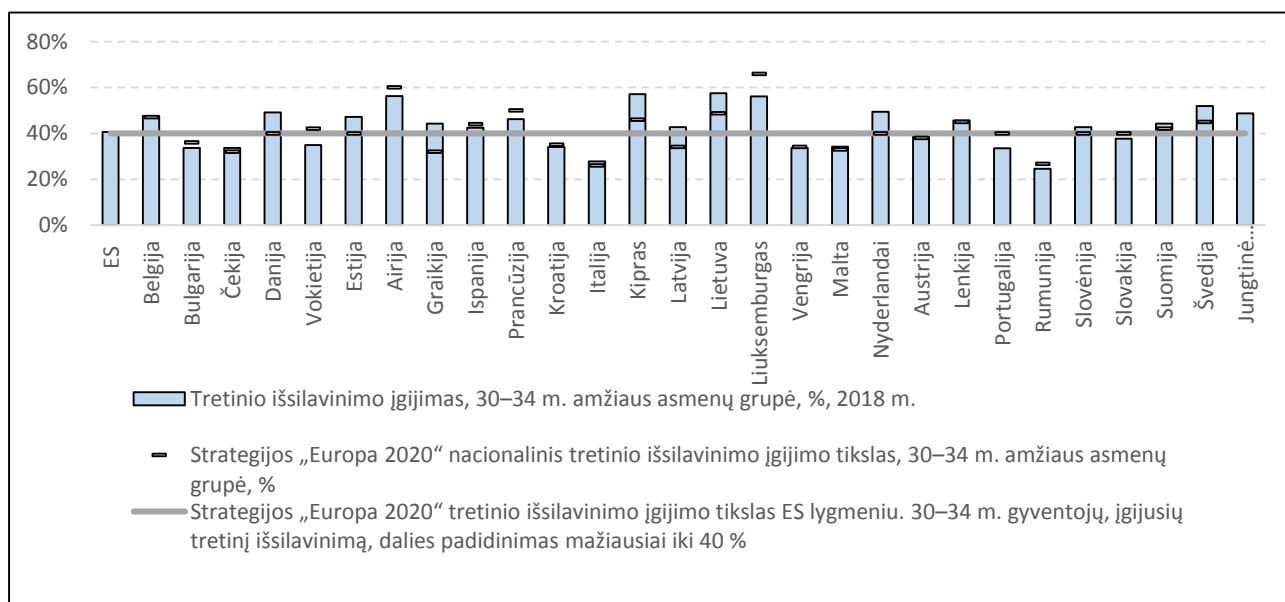
5 pav. Pažanga siekiant strategijos „Europa 2020“ tikslų. Energijos vartojimo efektyvumas

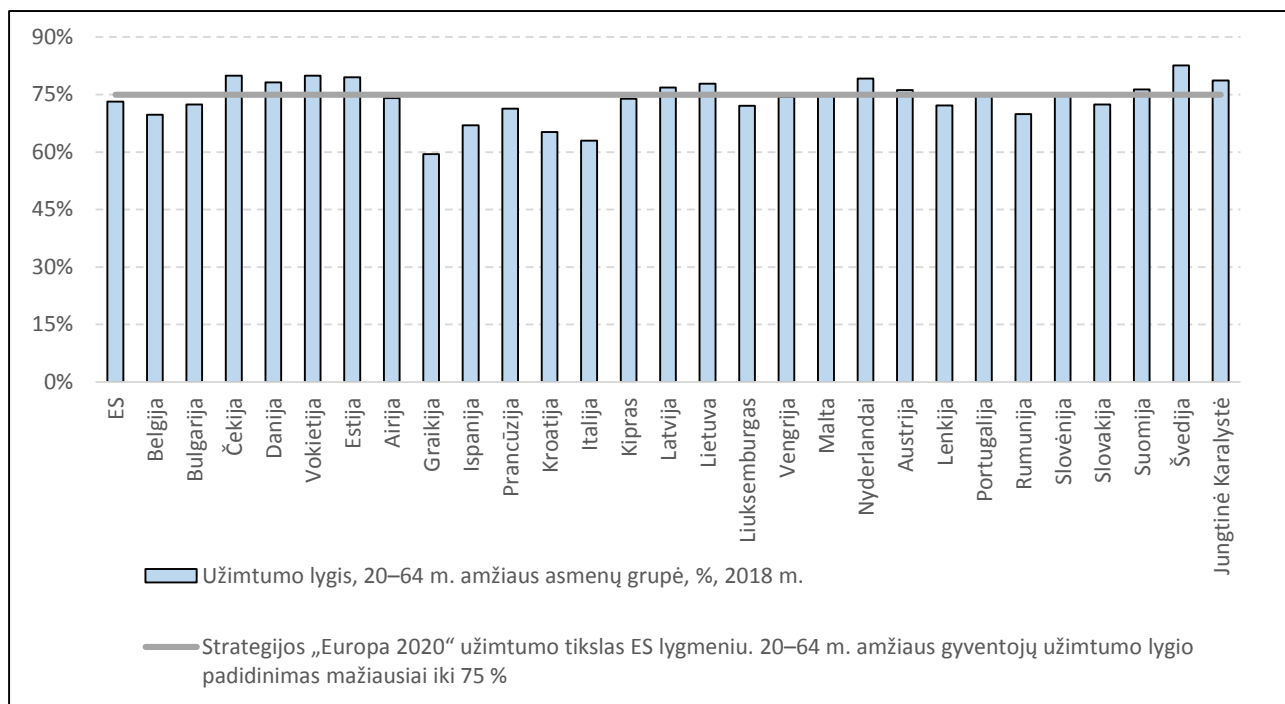
6 pav. Pažanga siekiant strategijos „Europa 2020“ tikslų. Mokyklos nebaigusių asmenų skaičiaus mažinimas

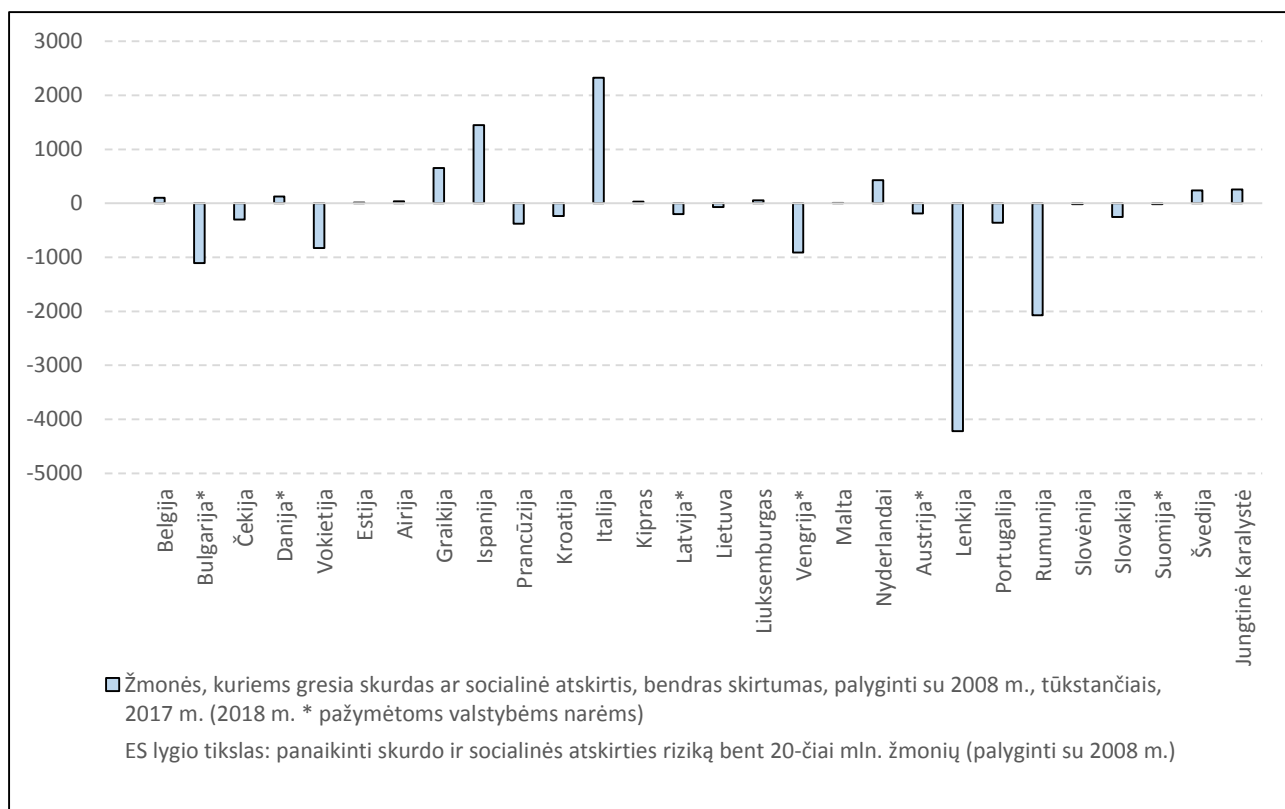
7 pav. Pažanga siekiant strategijos „Europa 2020“ tikslų. Tretinį išsilavinimą įgijusių asmenų skaičius

8 pav. Pažanga siekiant strategijos „Europa 2020“ tikslų. Užimtumo lygis

9 pav. Pažanga siekiant strategijos „Europa 2020“ tikslų. Skurdas ir socialinė atskirtis

10 pav. Pažanga siekiant strategijos „Europa 2020“ tikslų. Bendrosios vidaus išlaidos moksliniams tyrimams ir technologinei plėtrai

